

KST/IE
Snomed CT-förvaltningen

Sammanställning av erfarenheter från SNOMED Internationals arbetsmöte inklusive Expo hösten 2022

Bakgrund

Socialstyrelsen har sedan 2007 varit aktiv inom arbetet med Snomed CT tillsammans med andra medlemsländer. SNOMED International arrangerar varje år internationella arbetsmöten och konferens (Expo) Dessa möten är en viktig arena för att knyta an och diskutera angelägna frågor för oss som nationellt releasecenter av Snomed CT.

Årets arbetsmöte ägde rum 25–28 september. Expo ägde rum 29–30 september. Daniel Karlsson och Erica Culp från Socialstyrelsen deltog fysiskt på arbetsmötena. Flera av medarbetarna deltog digitalt på dessa möten. Se program.

På Expo deltog också Niklas Eklöf, Emma Hultén, Keng Ling Wallin, Päivi Piirainen och Lotti Barlow. Programmet finns här.

Vad tar vi med oss från höstens möte

Erfarenheter från konferensen som särskilt bidrar till det svenska arbetet med Snomed CT beskrivs kortfattat nedan.

Diskussion om ICD-11 i relation till Snomed CT

Detta är en fråga som är synnerligen viktig för såväl dem inom vård och omsorg som står inför att använda båda systemen, som för Socialstyrelsen, som förvaltar båda dessa terminologisystem. Frågan är internationellt komplex. Ett antal av SNOMED Internationals medlemsländer har ännu inte fattat beslut om att införa ICD-11. Frågan diskuterades på flera nivåer under veckan inom generalförsamlingen och med medlemsländernas forum. Erfarenheter av pilotprojekt för mappning mellan ICD-11 och Snomed CT presenterades. Sammanfattningsvis pekar allt tydligt på att frågan om hur ICD-11 och Snomed CT ska samexistera måste arbetas vidare med.

Avtal mellan SNOMED International och LOINC-ägaren

SNOMED International och Regenstrief Institute, ägare till terminologin LOINC, har tecknat ett avtal som innebär att LOINC ska publiceras som en utökning till Snomed CT. LOINC är en terminologi för laboratoriemedicinska och kliniska observationer som i mycket kan likställas med terminologin NPU, som används i Sverige. Redan 2014 slöts ett avtal om samarbete som ledde till att ca 20 000 LOINC-termer mappades till Snomed CT-uttryck. Nu tas det arbetet vidare.

Under en workshop på Expo var Socialstyrelsen medarrangör och visade hur Snomed CT kan användas för att söka efter och filtrera laboratoriebegrepp från både LOINC och NPU.

Terminologiservrar

Snomed CT har traditionellt distribuerats som en uppsättning filer som måste läsas in i ett system som användaren själv måste tillhandahålla. De senaste åren har en rörelse skett mot att distribuera Snomed CT och andra terminologier som tjänster. Detta kan förenkla införande genom att gömma komplexiteten i terminologierna bakom standardiserade gränssnitt. Avancerade tjänster, som sökning i Snomed CT:s hierarkier eller att hitta inaktiverade begrepp, kan därmed göras tillgängliga för alla användare. Socialstyrelsen bevakar utvecklingen.

Ju mer mogna medlemsländerna blir kring hanteringen och användningen av Snomed CT desto större efterfrågan finns det av verktyg för att hantera de behov som användarna har.

Allmänspråkliga termer i Snomed CT

Den nationella samverkansgruppen för strukturerad vårdinformation som är en del av regionernas system för kunskapsstyrning har framfört behov av urval för allmänspråkliga termer. Detta var ett ämne som också är aktuellt internationellt. För att undersöka olika alternativ diskuterade vi, tillsammans med ordföranden för den nationella arbetsgruppen för införande av Snomed CT i regionernas system för kunskapsstyrning, frågan med representanter från Finland, Nederländerna och Nya Zeeland som alla har sådana urval publicerade. De tre länderna har olika ambitionsnivåer och omfattningar i sina arbeten med allmänspråkliga Snomed CT-termer. Det insamlade materialet kommer att utgöra en del av förstudien som nu görs i Sverige. Vi kommer internationellt att delge vårt arbete på en gemensam Confluence-sida där våra och andras erfarenheter kring ämnet kontinuerligt kan delges.

Samarbete kring Snomed CT

Under Expo höll Socialstyrelsen och regionernas system för kunskapsstyrning en presentation som beskrev samarbetet mellan det nationella releasecentret för Snomed CT på Socialstyrelsen och den nationella arbetsgruppen för användning av Snomed CT. Detta för att exemplifiera för andra Snomed CT-länder hur Sverige hanterar behov från hälso- och sjukvården avseende användning och införande av Snomed CT.

Omvårdnadsterminologi

Inom SNOMED International finns flera kliniska referensgrupper. En av dessa är för omvårdnad och leds av Socialstyrelsen. Dessa arbetsgrupper ger möjlighet för intressenter att delta i öppna diskussioner, bidra eller dra nytta av klinisk kompetens samt att ta del av internationella erfarenheter. Arbetsgrupperna ger viktig input till arbetet med utvecklingen av Snomed CT.

På Expo presenterade Socialstyrelsen samarbetet med Svensk sjuksköterskeförening om översättning av ICNP i Snomed CT vilket ledde till diskussioner med Tyskland, Norge och Kanada som önskar mer information om vårt samarbete. Vi förväntar oss att ytterligare medlemsländer kommer att kontakta oss om arbetet med ICNP i förhållande till Snomed CT samt att vi gemensamt kan driva på utvecklingen.

Under Expo visade Norge sitt arbete med att tillgängliggöra nationella vårdplaner direkt i vårdinformationssystem. För att åstadkomma detta använder de sig av ett verktyg tillsammans med SNOMED Internationals terminologiserver för att strukturera och sätta förutsättningar för integrering i vårdinformationssystemen. Arbetet görs för att minska den administrativa bördan och risken för handhavarfel som manuell hantering av nationella vårdplaner i excel- eller pdf-format kan innebära. Dessutom möjliggör det att informationen kan integreras i vårdinformationssystem enligt nationella rekommendationer. Socialstyrelsen kommer att ha fortsatt dialog med Norge och följa utvecklingen av deras automatiserade lösning för distribution av planer.

Nationell källa för ordinationsorsak

En av de tillämpningar av Snomed CT som Socialstyrelsen förvaltar är Nationell källa för ordinationsorsak. Socialstyrelsen presenterade vårt arbete med att Snomed CT-koda ordinationsorsaker och ändringsorsaker på Expo, och vi fick kontakt med personer i Storbritannien, Nya Zeeland och Norge som var intresserade av att veta mer och eventuellt utbyta erfarenheter. En intressant presentation från Frankrike visade en modell för hur en informationsmängd motsvarande våra ordinationsorsaker kunde byggas in i ett beslutsstödsystem. Den svenska källan för ordinationsorsak är i sin nuvarande utformning endast ämnat som ett dokumentationsstöd. Dessa kontakter och presentationer gav uppslag och idéer till hur arbetet med ordinationsorsaker på sikt skulle kunna utvecklas.

International Patient Summary

Det finns ett samarbete mellan internationella standardiseringsorganisationer inom e-hälsa. Detta sker genom Joint Initiative Council for Global Health Informatics Standardization¹. Ett av arbetena som lyfts inom organisationen är International Patient Summary (IPS). IPS är en standardiserad uppsättning av grundläggande kliniska data som krävs för att säkerställa en trygg och säker vård för individen. I en gemensam presentation berättade talare från Nederländerna, Storbritannien och Nya Zeeland om hur IPS används inom bl.a. primärvården. Detta har möjliggjort semantisk interoperabilitet genom utbyte av hälsodata mellan olika journalsystem. IPS används också för olika typer av patientnära analyser i

¹ <http://www.jointinitiativecouncil.org/>

bl.a. Nederländerna och Nya Zeeland. Talaren från Storbritannien visade att de under pandemin, genom standardiserad och strukturerad dokumentation, gjort det möjligt att spåra covid-19-fall samt att följa upp och dagligen rapportera aktiviteter kring bekämpningen.

Cancerregister, kvalitetsregister och patologiprojekt

Flera länder arbetar med patologi i förhållande till Snomed CT. Talare från USA, Storbritannien, Nederländerna, Australien, Kanada, Tyskland, Norge, Sydkorea och Sverige presenterade sina respektive arbeten inom histopatologi och cancerregister. Det finns många beröringspunkter mellan ländernas arbeten.

Det finns ett samarbetsavtal² mellan AJCC (American Joint Committee on Cancer), ACS (American College of Surgeons) och SNOMED International. Fokus för avtalet är att uppdatera Snomed CT-begrepp som används vid stadiindelning av cancer. Stadiindelning är viktig för att kunna bedöma prognos och för att följa upp cancerpatienters behandling. Dokumentation med Snomed CT-termer kan stödja behoven hos patologer, onkologer, kirurger samt patologiverksamheter och cancerregister globalt.

² <https://www.facs.org/for-medical-professionals/news-publications/news-and-articles/press-releases/2022/ajcc-cancer-staging-content-in-snomed-ct/>